

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 7/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om Lantmäteriverket

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 11 juni 2013 regeringens proposition med förslag till lagstiftning om Lantmäteriverket (RP 68/2013 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Leo Olkkonen och lantmäteriråd Raimo Vajavaara, jord- och skogsbruksministeriet
- utvecklingschef Matti Holopainen, Finlands Kommunförbund

- direktör Markku Tornberg, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- generaldirektör Arvo Kokkonen och lantmäteriråd Markku Markkula, Lantmäteriverket
- ordförande Martti Pietikäinen, Maanmittauslaitoksen tekniset MATE ry
- huvudförtroendeman Kaisa Lehtikangas, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- finansministeriet
- miljöministeriet
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny lag om Lantmäteriverket. Den ska ersätta den gällande lagen om lantmäteriverket. Samtidigt görs också behövliga ändringar i den övriga lagstiftningen som gäller Lantmäteriverket och dess uppgifter.

Syftet med omorganiseringen av Lantmäteriverket är att effektivisera skötseln av lantmäteriförrättningar och inskrivningsärenden och att utjämna de regionala skillnaderna när det gäller nivån på dessa tjänster. För att dessa mål ska kunna uppnås ska Lantmäteriverkets produktionsorganisation övergå från en struktur med tolv lantmäteribyråer till ett enda riksomfattande verksamhetsområde. Samtidigt föreslås det också att Lantmäteriverkets riksomfattande serviceenhe-

ter omorganiseras och att deras funktioner sammanförs till stödfunktioner för produktionen och till allmän förvaltning. Lantmäteriverkets verksamhet ska enligt förslaget ledas av en centralförvaltning som är direkt underställd generaldirektören, på samma sätt som enligt den gällande lagen.

Omorganiseringen av Lantmäteriverket stärker verkets ställning i fastighetsärenden och inskrivningsärenden. Lantmäteriverkets kartverksuppgifter och uppgifter inom förvaltningen och utvecklingen av infrastrukturen för geografisk information har efter reformen ett klarare samband med verkets uppgiftsområde som helhet.

I elektroniska fastighetsköp ska köpvittnets anmälningsskyldighet i fråga om egenskaperna hos föremålet för köpet övergå på köpets parter. Besvär i lantmäteriförrättnings- och inskrivningsärenden och över förrättningar utförda av kommunens vägnämnd ska sändas direkt till den jorrdomstol som handlägger besvären. För de uppgifter som lantmäteribyråerna haft svarar i fortsättningen Lantmäteriverket. Förfarandet blir effektivare och smidigare. Antalet verksam-

hetsenheter vid Lantmäteriverket och de tjänster som tillhandahålls påverkas inte av lagens ikraftträdande.

Vidare föreslås det sådana ändringar i den övriga lagstiftningen som i huvudsak beror på förvaltningsreformen och den strukturella reformen av verksamhetsområdet. De mest betydande ändringsförslagen gäller lagen om köpvittnen, jordabalken och fastighetsbildningslagen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2014.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet konstaterar att det i propositionen föreslås att den nuvarande lagen av den 3 mars 1991 om lantmäteriverket (505/1991) ska upphävas och det ska utfärdas en ny lag om Lantmäteriverket, där Lantmäteriverkets verksamhet ska ordnas i ett enda riksomfattande verksamhetsområde genom en produktionsenhet, en enhet för stödfunktioner och en enhet för allmän förvaltning. Enheterna lyder under centralförvaltningen. Innehållet i Lantmäteriverkets lagstadgade uppgifter ska inte ändras.

Den nya lagen föreskriver om Lantmäteriverkets organisatoriska och förvaltningsmässiga ställning, om dess uppgifter, om grunderna för hur den interna organisationen bestäms, om verkets riksomfattande verksamhetsenheter och om deras uppgifter och respektive arbetsordning. Utskottet noterar att Lantmäteriverkets nya organisation inte längre omfattar administrativt självständiga verksamhetsenheter inom distriktsförvaltningen och att organisationen ska ha en nivå i stället för två. Lantmäteribyråerna, som är regionala verksamhetsenheter inom distriktsförvaltningen, ska som delar i nätverket av servicepunkter höra till Lantmäteriverkets produktionsenhet med riksomfattande verksamhetsområde. Eftersom verksamhetsområdet för produktionsenheten ska vara hela landet, ska en handling anses ha lämnats in inom utsatt tid när den lämnats in till vilken som helst av Lantmäteriverkets servicepunkter inom den tiden. Eftersom man i lagstiftningen i allmänhet föreskrivit

att den förvaltningsdomstol eller tingsrätt är behörig till vars domkrets den kommun hör där den aktuella fastigheten är belägen, kommer inte slopandet av distriktsförvaltningen och övergången till en riksomfattande produktionsenhet att orsaka ändringsbehov i förfarandet för sökande av ändring i Lantmäteriverkets förvaltningsbeslut eller fastighetsförrättningar.

Utskottet finner det nödvändigt att servicen också efter reformen ska ligga på samma nivå i olika delar av landet tack vare ett heltäckande servicenät. Dessutom ska Lantmäteriverkets förvaltning och ledning placeras med omlokalisering i blickpunkten. (*Utskottets förslag till uttalande*)

Enligt propositionen övergår Lantmäteriverket till den nya förvaltningsmodellen och till ett riksomfattande verksamhetsområde i början av 2014. I motiveringen konstateras att det under en övergångsperiod efter organisationsreformen är möjligt att minska det totala antalet anställda vid Lantmäteriverket genom pensioneringar och att rikta rekrytering till nya kunskapsområden som motsvarar kommande behov. Den lättare förvaltningsstrukturen, avskaffandet av överlappande uppgifter och rationalisering av verksamheten kommer efter en övergångsperiod att producera årliga kostnadsbesparingar på uppskattningsvis tre miljoner euro. Besparingarna har beaktats i moment 30.70.01 i den finansiella ramen för Lantmäteriverket som ytterligare en årlig besparing på tre miljoner euro från och med 2015.

I en utredning som utskottet har tagit del av konstateras det att samarbetet mellan Lantmäteriverket och kommunerna ökar när det gäller uppgifter relaterade till kartor och geodata. Målet är att den geografiska information som uppstår i de kommunala markanvändningsprocesserna ska erbjudas effektivt och så aktuell som möjligt som ett led i de riksomfattande geodatatjänster som Lantmäteriverket ansvarar för. En av de större utmaningarna är att finna en adekvat finansieringsmodell för att förvalta materialet och distribuera det genom webbtjänster. Utskottet anser därför att man måste se till att det finns resurser för dessa strävanden att främja öppenhet i förvaltningen och att ställa offentlig information till allas förfogande.

I motiveringen sägs det att omställningen gör förvaltningen lättare och gör ledningen ännu mer yrkesmässig. Ökad produktivitet uppnås genom en mer effektiv ledning och förvaltning. Å ena sidan kan en större andel av den totala arbetsinsatsen riktas till substansverksamhet, varvid produktiviteten förbättras. Å andra sidan kräver upprätthållen produktivitet att också kompetensen upprätthålls på en adekvat nivå, varvid man måste vara beredd på en större insats för att säkerställa kompetensen och för att vidta proaktiva åtgärder.

Propositionen uppmärksammar att gode män kan råka ut för olycksfall i sitt uppdrag både när de utför uppdraget vid ett förrättningsmöte eller vid en förrättningssyn eller i omständigheter som beror på uppdraget, såsom på väg till eller från ett förrättningsmöte. Nämndemän, i synnerhet såsom ledamöter i jorddomstolen, och gode

män vid lantmåteriförrättningar färdas mycket ofta och i stor utsträckning i terräng i samband med synförrättning. I denna uppgift kan risken för olycksfall vara stor. Det är också möjligt, och har också inträffat, att en nämndeman eller god man i sitt uppdrag blir föremål för en brottslig gärning, i synnerhet en våldsam attack från en sakägares sida. Utskottet anser därför i enlighet med propositionen att det behövs en separat bestämmelse om saken i fastighetsbildningslagen för att rätta till sakläget och för att gode män ska kunna få ersättning vid olycksfall när de utför sitt uppdrag.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och ändamålsenlig. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen utan ändringar och

godkänner ett uttalande (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att servicen också efter reformen ligger på samma nivå i olika delar av landet tack vare ett heltäckande servicenät och att Lantmäteriverkets förvaltning och ledning placeras med omlokalisering i blickpunkten.

JsUB 7/2013 rd — RP 68/2013 rd

Helsingfors den 20 september 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Heikki Autto /saml
Markku Eestilä /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf

Timo V. Korhonen /cent
Pirkko Mattila /saf
Janne Sankelo /saml
Arto Satonen /saml
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.